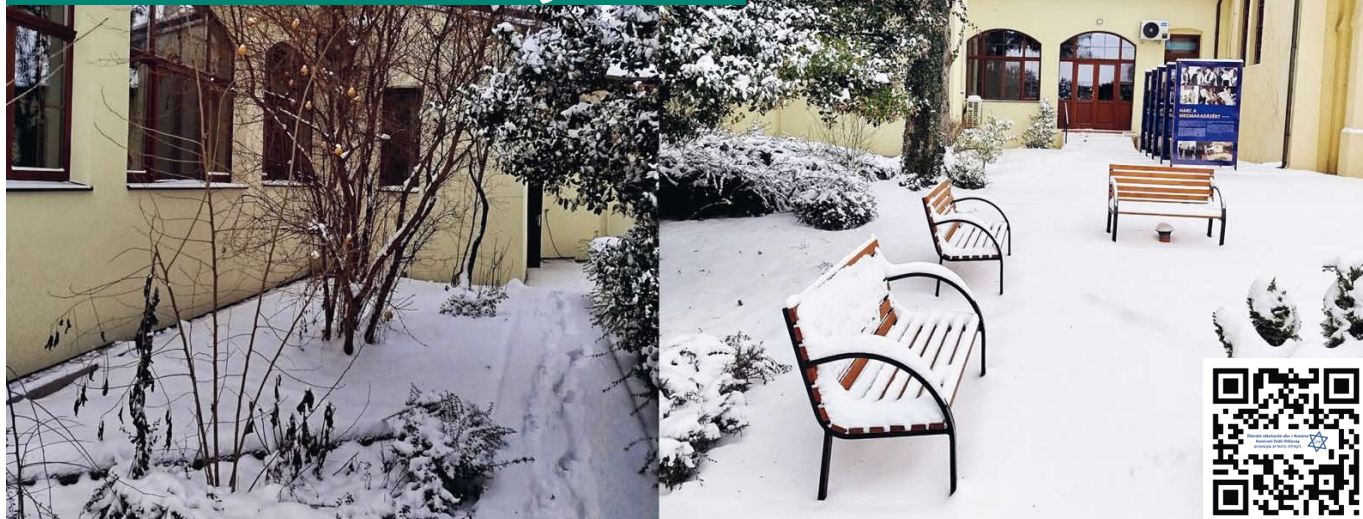

RÉGEN LÁTTUNK ILYEN TELET A MENHÁZ KERTJÉBEN

KLEZMER

„A Samaria Klezmer Band egyik sajátossága, hogy nagy hangsúlyt fektetünk az egyéni hangzásra, a stabil, lükettető ritmusra...”

3

LADINO DALOK

„A ladino dalok ugyanolyan integráns részei az egyetemes zsidó zenekultúrának, ahogyan a jiddis dalok, a klezmer vagy a héber dalok...”

4

IDENTITÁS

„Könyvem történeti munka, nem a mának szóló „üzenetnek” szántam. Mondhatnám persze: munkám jól példázza, hogy az előítéletek...”

5

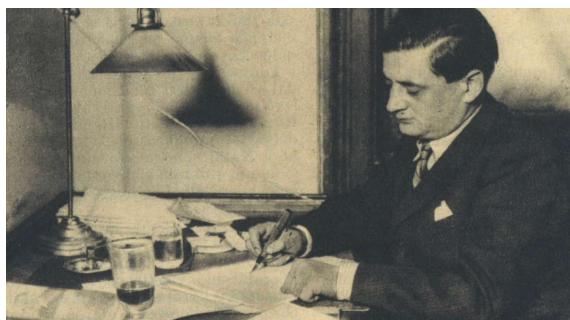
Emlékezés és ünneplés

Lapzártánk után, január 30-án pénteken este zajlott idei első programunk. A holokauszt nemzetközi emléknapjának alkalmából Ján Makovnik tanár úr rövidfilmjét néztük meg Szalay Vilma néniről. Fekete Dániel, a Székesfehérvári Zsidó Hitközség előimádkozója vezette a szombatköszöntést a zsinagógában, melyet a tu bisvát ünnepéhez kapcsolódó program követett. Részletes beszámolókat lapunk következő számában olvashatják.

PA

Zsolt Bélára emlékeztek

A helyi múzeum kezdeményezésére január 8-án a dél-komáromi szülőháznál emlékeztek Zsolt Béla íróra, újságíróra. Számadó Emese múzeum igazgató idézte fel a két világháború közötti magyar irodalmi élet egyik jelentős alakjának életútját. Műveiben gyakran foglalkozott a társadalmi igazságtalanságokkal, a zsidóság helyzetével és a holokauszt utáni magyar valósággal. Egyik legismertebb műve a „Kilenc koffer”, amelyben saját koncentrációs tábori élményeit dolgozta fel.

Hajléktalanok segítése

Hitközségünk vezetőségi tagja, Kollár Zoltán idén is aktív szervezője a komáromi hajléktalanok téli támogatásának.

Hasonlóan a többi történelmi egyházhoz, hitközségünk is hozzájárult az otthonlét meleg étellel történő ellátásához. Az önkéntes csapat tevékenységét nagyra becsüljük, munkájukat köszönjük!

Meghívó

Purimi rendezvényünket **2026. március 2-án, hétfőn 16:30-tól** tartjuk a Menházban. Tanuljunk együtt az ünnepről, hallgassuk meg Eszter könyvét, a Megilát! A jelmezben érkezők ajándékot kapnak.

Előzetes regisztráció a kile@menhaz.sk címen. Mindenkit szeretettel várunk!

Gyászjelentés

A temetőnkben pislákoló mécsesek jelezték december 23-án, hogy Veszprémi Gyula, aki hosszú évtizedek óta őrizte a sírkertet, 62 éves korában hosszantartó, súlyos betegségben elhunyt. A Komáromi Zsidó Hitközség köszöni munkáját, emlékét megőrzi! A hozzátartozók kérésére közösségünk hozzájárult a temetési költségekhez. A család, barátok gyászában osztozunk!

a Komáromi Zsidó Hitközség vezetősége

Tagsági díj

Ezúton kérjük hitközségünk tagjait, hogy a 2026-os évre esedékes tagsági díjat szíveskedjenek átutalással, csekken vagy a titkárságon befizetni. A díjak változatlanok. Adományait szívesen fogadjuk!

Temetői látogatási rend változása

A tragikus halálesettel összefüggésben, a következő hetekben változik a temető látogatási rendje. Amint kialakulnak az új feltételek informálni fogjuk hitközségünk tagjait, a Hitközségi Híradó olvasóit. Az átmeneti időszakban kérjük mindenki megértését. Kérdés esetén forduljanak irodánkhoz a kile@menhaz.sk címen.

Temetőgondozási díj

Kérjük, a komáromi zsidó temetőben eltemetettek hozzátartozóit, hogy az ez évre esedékes sírgondozási díjat lehetőleg még a tavaszi munkák megkezdése előtt szíveskedjenek rendezni. A díjak nem változtak: 10 EUR/sír, dupla sírok esetén: 17 EUR/sír.

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk! Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetőnk felújítását.

Belföldi átutalás Szlovákiából:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa

Nemzetközi átutalás külföldről:

Cím: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK060900000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Bankunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatinova 33, 94501 Komárno

Hitközségi Híradó – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja, alapítva 5756-ban (1996), **főszerkesztő:** Paszternák Tamás (tamas.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak:** Saláth Magda, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő:** Saláth Richárd, **olvasószerkesztő:** Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), Katarína Potoková (Nitra), **nyomtatás:** Nec-arte Kft., Komárom, **a KZSH címe:** Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, **e-mail:** kile@menhaz.sk, tel.: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám:** EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **IČO:** 34073400. Alapítva 5756-ban. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne dobja el!**

Faliújság rövid hírek

A KZSH-t, a Shalom klubot és a HH-t Kissová Anna (Pozsony) és anonimitásukat kérő adományozók támogatták. Köszönjük!

Folyamatosan dolgozunk 2025. évi pályázataink elszámolásán és az ideai támogatási kérelmek beadásán.

A Moreshet program fejlesztéseinek lezárásaként konyhánkat új eszközökkel szereltük fel.

Január közepén Bajcsi Ildikó történész, a Selye János Egyetem tanára kereste fel Spitzer Béla Kiskönyvtárunkat. Kutatómunkájához rendszeresen igénybe veszi zsidó tárgyú könyveinket.

Galo Vilmos történésztől megkaptuk a Jókai emlékévké lezárására megjelent „...EZ A VÁROS ÖRÖKKÉ VELEM MARAD” című kiadványt, mely a nagy magyar író városunkhoz kapcsolódó történeteit, emlékeit gyűjti össze. Köszönjük!

Macesz, maceszliszt és bor rendelhető – Pészah ünnepére macesz, maceszliszt, csokoládés macesz, bor és szőlőlé megrendeléseiket február 6-ig várjuk a KZSH titkárságán és a kile@menhaz.sk címen. 2026-ban az ünnep április 1-jén, szerdán este kezdődik (ekkor van az első széder este). Közösségi széderünket várhatóan ezen a napon tartjuk. Részleteket következő számunkban olvashatnak.

Támogatóink / naši sponzori:

„Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín“

Klezmer zene tájainkon Mi újság a Samaria Klezmer Bandnél?

2023-ban, a Zsidó Kultúra Európai Napján találkozhatott közösségünk a Samaria Klezmer Banddel. Merre vezetett azóta az együttes útja?

Az elmúlt két évben valóban sokfelé vezetett az utunk. Az egyik legkiemelkedőbb élmény volt számunkra a bécsi Jüdisches Straßenfest szervezőitől, az IKG Kultur által küldött meghívás, ahol több ezer ember előtt koncertezhettünk; ez hatalmas élmény és fontos szakmai visszajelzés volt számunkra. Egy másik jelentős állomásunk Trenčín azaz „Trenčín 2026 Európske hlavné mesto kultúry” (Trenčín) nagyszabású rendezvénye volt, ahol koncertet adhattunk a frissen felújított zsinagógában, 400 ember csodálhatta a káprázatosra festett zsinagóga falait a mi zenénkre örvendezve. Fantasztikus volt a hangulat! Szintén különleges élményt jelentett a győri zsinagógában való fellépésünk az Öt Templom Fesztivál keretében, amelynek egyedi hangulata mélyen megérintett bennünket. Nové Mesto nad Váhom HaNahar – Zsidó Kultúra Fesztiválja 2025. A fesztivál egyben a „Trencsén 2026 – Európa Kulturális Fővárosa” programjának része volt. Aztán egy következő nagyszabású rendezvényre hívtak minket Pozsonyba, a Shalom Chaverim Sólet Fesztiválon léptünk fel, ahol a Divadlo Arénában nemcsak koncerttel, hanem táncházzal is elkápráztathattuk a közönséget, nagy örömről és az ő lelkes fogadtatásuk mellett. Külön szeretném kiemelni Dunaszerdahelyt, amely mára az együttes egyik legfontosabb, vizsgatérő koncert helyszínévé vált. Itt szinte állandó jelleggel találkozunk a közönséggel, akik minden alkalommal nyitottsággal és szeretettel fogadnak minket. Fon-

tos számunkra Galánta és Párkány is, ahová mindig tárt karokkal várnak bennünket, és ahol igazán otthon érezzük magunkat. Léva szintén meghatározó állomás az életünkben: koncertjeink keretében minden évben helyet kap a koncerttel egybekötött zsidó táncházzal, amelyet a közönség nagy lelkesedéssel vár évről évre. Nem utolsósorban, ahol a zenekar megalakult és formálódott, Somorja is egy különleges helyszín számunkra: a város minden évben biztosít lehetőséget a különböző rendezvényeken, így itt is mindig teret kap a zenekar, ezt a közönség nagy örömmel fogadja. Emellett az elmúlt években számos további településen is bemutatkozhattunk. Hogy párat említsek: Senec (Szenc), Sered' (Szered), Štúrovo (Párkány), Nitra (Nyitra), Lučenec (Losonc), Nové Zámky (Érsekújvár), Tmava (Nagyszombat), Kráľovcové Kračany (Királyfiakarcsa), Veľký Meder (Nagymegyer), Kostolná Kračany (Egyházkarcsa), Lehnice (Lég), Nové Mesto nad Váhom (Vágújhely), Sládkovičovo (Diószeg) és Rohožník (Nádasfő). Ezek a koncertek mind hozzájárultak ahhoz, hogy egyre szélesebb közönséget szólíthassunk meg, és a klezmer zene üzenetét minél több helyre elvihessük.

Mennyire népszerű napjainkban a klezmer zene? Kiket tud igazán megszólítani?

Szerintem a klezmer zene ma újra reneszánszát éli. Egyszerre hagyományörző és nagyon érzelmes, ugyanakkor rendkívül energikus műfaj, ezért széles közönséget tud megszólítani. Nemcsak a zsidó kultúra iránt érdeklődőket, hanem mindenkit, aki nyitott az autentikus, élő zenére, a történetekre, az improvizációra és az érzelmekre.

Koncertjeinken gyakran látunk több generációt együtt – ez talán a legnagyobb ereje a klezmernek.

Miben különbözik az Önök együttese a régió többi klezmer zenekarától?

A Samaria Klezmer Band egyik sajátossága, hogy nagy hangsúlyt fektetünk az egyéni hangzásra, a stabil, lüktető ritmusra az érzelmekből fakadó énekekre, valamint a fülbemésző csodálatos hangszeres szólókra. A hagyományos klezmer alapokat tiszteljük, ugyanakkor szívesen nyúlunk egyedi hangszerelésekhez és dinamikus koncertformához. Minden zenekari tag más-más területről hozta tudását, így a pop-rock, jazz, népzene és klasszika elemei szépen ötvöződnek, ezzel megalkotva a Samaria Klezmer Band egyedi hangzását és sajátosságát. Fontos számunkra a közönséggel való közvetlen kapcsolat, az, hogy a zene ne csak megszólaljon, hanem valódi élménnyé váljon. Itt még talán megemlíteném, hogy 2025 decemberében megjelent második CD lemezünk Samaria Klezmer Band Vol.2 címmel, aki szeretné megvásárolni, kérem lépjen velünk kapcsolatba e-mailben és szívesen postázzuk.

2026-ban ünneplik fennállásuk 10. évfordulóját. Miként készülnek erre?

Tíz év hosszú idő, és ez alatt a zenekar számos élményt, fellépést és emlékezetes pillanatot élt meg. Szép lenne ezt egy ehhez illő jubileumi koncerttel megünnepelni, az elmúlt évtized legfontosabb dalait és zeneszámaint bemutatni. Jó lenne ezt megtenni közönségünkkel, fesztivál szervezőinkkel, akik mindig szívesen hívtak minket rendezvényeikre, valamint barátainkkal és családtagjainkkal, akik végigkísérték az utunkat, mindvégig mellettünk álltak és hittek bennünk. Ők mindannyian nélkülözhetetlen részei lennének ennek a tizenéves történetnek, és velük együtt lenne csodálatos ezt a különleges pillanatot megélni.

Hol találkozhat a közönség legközelebb a Samaria Klezmer Banddel?

Ha a Jóisten is úgy szeretné, akkor reméljük a 2026-os év is sok szép élményt tartogat a zenekar számára. 2026. február 13-án Trenčínben a zsinagógában láthat minket legközelebb a hazai közönség. A pontos időpontokról és helyszínekről a Facebook oldalunkon adunk folyamatos tájékoztatást, a zenekar weboldalán www.samariaklezmerband.com pedig még többet olvashatnak rólunk – szeretettel várunk mindenkit a koncertjeinken!

Ladino dallamok Peremiczky Szilviát kérdeztük

Végzettségem szerint irodalomtörténész vagyok és hebraista. Az OR-ZSE-n tanítok habilitált egyetemi docensként, ahol a zsidó kultúratörténet szak szakfelelőse is vagyok, valamint óraadóként tanítok az ELTE-n. Emellett tudományos igazgatóként dolgozom a Mazsihisznél, és kutatóként a Goldziher Intézetnél.

Mi inspirálta arra, hogy az irodalomtörténet területén kezdjen el kutatni, mely korok vagy téma áll a legközelebb Önhöz?

Mindig is tudtam, hogy valamilyen módon szeretnék művészetekkel foglalkozni, de a tudományos kutatás is vonzott. Így adta magát az irodalomtörténet és a művelődéstörténet, mindenekelőtt persze, a zsidó irodalom- és kultúratörténet kutatása. A középkori és a modern héber irodalom, a ladino nyelvű szefárd kultúra, valamint a zsidó dráma- és színháztörténet áll hozzám legközelebb, illetve ezek határterületei. De nagyon érdekel a zene és irodalom kapcsolata vagy a művészegyenység helye és szerepe a zsidó kultúrában.

Hogyan látja az irodalomtörténet szerepét a mai kulturális és társadalmi diskurzusban?

Az irodalomtörténet, általában a humán tudományok súlya és szerepe látványosan visszaszorult az utóbbi évtizedekben, és ez a tendencia világszerte megfigyelhető. Nagy múlttal rendelkező szakok szűnnek meg, vagy küzdenek hallgató-hiánnyal szerte Európában, az Egyesült Államokban, de akár Izraelben is. A helyzet tehát korántsem reménykeltő, annál is inkább, mert magának a humán tudományoknak a presztízse, és általában a műveltség presztízse is erősen lecsökkent. Az okok szerteágazóak, részben maguknak a humán tudományokkal foglalkozó szakembereknek a felelőssége is felmerül, de általában a hu-

mán tudományok helye és szerepe is megkérdőjeleződött. Úgy szoktam fogalmazni, hogy a műveltség nem tesz jobb és bölcsőbb emberré – illúzió lenne ezt hinni –, de a műveletlenség sem. Ráadásul társadalmi értelemben komoly veszélyeket is rejt magában az alpműveltség hiánya. Ijesztő tapasztalni, hogy részben ennek a hiánynak a következtében, milyen elképesztő és abszurd összeesküvéselemlétek és teóriák képesek elterjedni, és hogy ezeket ismert sztárok vagy influenszerek, sőt, komolyan tekintett véleményformálók terjesztik, és gyakran nemcsak az előbbieket, de az utóbbiak történelmi és kulturális ismeretei is komoly kívánnivalót hagynak maguk után. A történelem, a kultúra történetének ismerete segít megérteni a jelen folyamatait, ezért remélem, hogy előbb vagy utóbb visszaleng az inga, és a társadalmak ráébrednek a humán tudományok, így az irodalom- és kultúratörténet fontosságára is.

A budapesti Hanukafeszt 3.0 keretében a szefárd zenei kultúrát járják körül Bognár Szilvia népdalénekesssel. Hogyan jött létre az együttműködés?

Az ötletgazdája Bíró Eszter volt, aki már tavaly beszélt nekem az elképzeléseiről, hatalmas lelkesedéssel, elkötelezettséggel dolgozott, dolgozik a koncepción és a megvalósításon. Rögtön beleszerettem az ötletbe, hogy tanítsunk dalokat a közönségnek, miközben megismertetjük a dalok történeti és kulturális hátterét is. Eszter érdeme az együttműködés, összeismertetett a kiváló népdalénekesssel, Bognár Szilvival, és mi hárman az első perctől egymásra hangolódunk, mintha évek óta dolgoznánk együtt ebben a „formációban”.

Miért fontos, hogy ismerjük a ladino dalok világát?

A ladino dalok ugyanolyan integráns részei az egyetemes zsidó zenekultúrának, ahogyan a jiddis dalok, a klezmer vagy a héber dalok, gyakran hatottak és hatnak is egymásra, részei az egyetemes zenekultúrának, folklórnak is. Ezek a dalok, a maguk módján, rengeteget árulnak el a szefárd történelemről és kultúráról, a szefárdokról; miként a jiddis dalok a kelet-európai zsidó világról. Egyes dalok a kiűzetés előttről származnak, és magukon viselik az ibériai zenei hatásokat; más dalok, amelyek a kiűzetés után keletkeztek, balkáni, török vagy arab hatásokat olvasztottak magukba, vagy

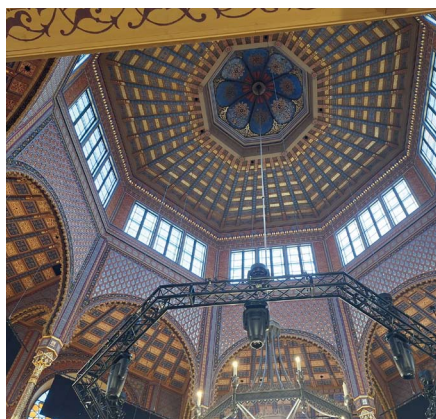

éppen a modern korban a nyugat-európai kultúra elemeit – például van olyan szefárd dal, amelynek dallamát Verdi Traviatájának egyik áriája inspirálta. Ugyanakkor ezek a hatások harmonikusan beolvadtak a szefárd zsidó kultúrába. Mindez sokat elárul arról, hogy milyen kulturális közegben éltek a szefárdok, és hogyan alakultak kulturális szokásaik. Néhány dal a szefárd-converso történelem fájdalmas tapasztalataira reflektál, például a kényszerkeresztelésekre, az életveszély közepette heroikus módon, titokban megőrzött és továbbadott zsidó identitás megtartására. Más dalok a hagyomány megéléséről szólnak, megint mások pedig témájukban egyáltalán nem különböznek más népek dalaitól.

Milyen tervei vannak a jövőre nézve? Dolgozik jelenleg olyan projekten, amely különösen izgalmas vagy újszerű?

Két komolyabb projekt körvonalazódik bennem, de még mindkettő nagyon kezdeti fázisban van. Az egyik a zsidó irodalomtörténet és kánon kérdéseivel foglalkozik, a másik azzal a kérdéssel, hogy az európai, nyugati kultúra válsága miként tükröződik a zsidósághoz fűződő viszonyban, hogy ez az attitűd hogyan mélyíti vagy generálja a válságot, és hogy mindez miként csapódik le a kultúrában. Mindkét téma óriási, és egyelőre még azon dolgozom, hogy behatároljam a főbb csomópontokat, de bízom benne, hogy legalább az egyik projekt valóban újszerű eredményeket hoz.

PA-PT

Zsidó identitások...

Interjú Konrád Miklóssal

1967-ben születtem Budapesten. 1977-től az 1990-es évek elejéig Párizsban élttem. A Sorbonne-on végeztem történelem szakon. Hazatérve újságíróskodtam, főszerkesztője voltam az Akadémiai Kiadó Magyar-francia nagy- és kissejtőrának, 2000 óta az MTA (utóbb MTA BTK, majd ELKH BTK, jelenleg – kis tudja meddig – ELTE HTK) Történettudományi Intézetének a kutatója vagyok, 2022 óta 2026 végéig a Zsidó identitások Magyarországon a 18. század végétől 1918-ig elnevezésű OTKA kutatócsoport vezető kutatója.

2025-ben jelent meg Bevándorlás, integráció és antiszemitizmus. A galíciai zsidó bevándorlás és annak mítosza, 1735–1939 című könyve. Miként kezdett hozzá a kutatáshoz?

A kérdés már évtizedekkel ezelőtt, pályám elején foglalkoztatott, mivel a dualizmus kori forrásokat olvasva már akkor úgy éreztem, hogy a galíciai bevándorlás mítosza egyfelől lényeges, másfelől kevésbé vizsgált kérdés. Komolyan az utóbbi bő tíz évben kezdtem kutatni ebben a témában, eleve azzal a szándékkal, hogy monográfiát írjak a tárgyban.

Mit üzen a mai kor emberének a Galiciából bevándorlók története?

Könyvem történeti munka, nem a mának szóló „üzenetnek” szántam. Mondhatnám persze: munkám jól példázza, hogy az előítéletek az azokat cáfoló tapasztalatnál is erősebbek, de ezt mindenki tudja, hiszen folytonosan ezt tapasztaljuk. Zsidó szempontból leszűrhető belőle a gondolat, hogy a zsidóság egyes rétegei elleni antiszemita vádak esetén az elméletileg nem érintetteknek hiábavaló oly módon reagálni, hogy megtagadják a megvádolt hitfeleik iránti szolidaritást, hiszen az antiszemita vád minden esetben per definitionem minden zsidót támad. De ez esetben sem hinném, hogy sok olyan zsidó akad, aki ezzel mára ne lenne tisztában, így ismételtén csak azt mondhatom: munkám történettudományi mű, nem „hordoz” üzenetet. Az olvasó persze leszűrhet belőle magának bármilyen következtetést, szabad a pálya.

Milyen forrásokra támaszkodhatott a tudományos munka során?

Levéltári kormányzati anyagokra, népszámlálási adatokra, statisztikákra, országgyűlési naplókra, a korabeli sajtóra,

pamfletirodalomra, visszaemlékezésekre, szépirodalomra, a bevándorlást (is) érintő korabeli tudományos munkákra, és természetesen a szakirodalomra. Mivel a kutatásban a véletlen is mindig közrejátszik (az ember belelapoz egy a témájától elméletileg távol eső könyvbe és rábukkan egy számára érdekes mozzanatra), azt is feltehetném: mindenre, ami csak a kezem ügyébe került.

Maradtak még feltárandó területek a témával kapcsolatban? Várható a kutatások folytatása?

Az a fajta történész vagyok, aki akkor sem tudja abbahagyni a kutatást egy adott témában, amikor azzal elméletileg „végzett”, vagyis írt róla egy tanulmányt vagy könyvet. Ráadásul több mindent kihagytam a már így is elég vastag kötetből, így például az ortodox zsidóknak és a cionistáknak a galíciai bevándorlás iránti viszonyát, amelyről könyvemben egyáltalán nem ejtettem szót. Erről valamilyen formában feltétlenül szeretnék még írni. A Horthy korra vonatkozóan is van még téma, amelyeket könyvemben nem vagy csak érintőlegesen tárgyaltam. Végül olyan kérdések is akadnak, amelyeknek megválaszolása még további kutatásokat igényel, így az, vajon a neológ hitközségi közegek, illetve a zsidó lapokban megnyilvánuló értelmiségiekén kívül a zsidó polgár-

ság széles rétegei miként vélekedtek a ténylegesen – vagy inkább vélten – bevándorolt galíciai hitsorsosaikról.

Hol szerezhetik be a kötetet az érdeklődők?

A könyv megrendelhető a <https://bookline.hu/> oldalon, megvásárolható a nagyobb Libri könyvesboltokban, illetve egybek mellett Pesten a Penna könyvesboltban és az Írók Boltjában. A teljes listát az érdeklődők megtalálhatják a Történettudományi Kutatóintézet honlapján (<https://tti.abtk.hu/kiadvanyok/kiadvanyterkesites/informaciok>).

PA-PT

Oroszországi lengyel zsidók menekülnek.

Fotó: Bárány János

30 éves a Hitközségi Híradó Pasternák Antallal beszélgettünk

2026 januárjában indul útjára a Hitközségi Híradó 31. évfolyama, júniusban ünnepeljük majd az első szám megjelenésének 30. évfordulóját. Mit jelent ez a kiadvány a hitközség és az Ön számára?

Nehéz mit mondanom, amikor harminc éve útnak indult ez a kezdeményezés, nem gondoltam volna, hogy még ennyi év után is megjelenik majd a hírlevelünk. Emlékszem, harminc éve az egyik vezetőségi gyűlésről hazaérve, fiaim arról érdeklődtek, mi mindenről volt szó a Menházban. András fiam előtt egy kék papírlap hevert, azzal az ötlettel jött, hogy adjunk ki egy újságot, amelyből tájékozódhatnak a közösség tagjai. Az első számot a júniusi Mártímapon osztottuk szét, azóta, immár 356 hónapja, mindig ott vagyunk a postaládákban, elektronikus fiókokban. A legfontosabb szerintem, hogy az elmúlt három évtized minden jelentősebb történést dokumentáltuk az utókor számára. A közös ünnepekről éppúgy olvashatunk, mint a vezetőségi döntésekről vagy az épületeinkben zajló felújításokról. A jövő kutatóinak, történészeinek minden bizonynyal egyszerűbb dolga lesz, ha ennek az időszaknak az eseményeire lesznek kíváncsiak. Ki kell emelni a lap oktatási szerepét, hiszen számtalan cikk született ünnepeinkről, hagyományainkról, szokásainkról. Meg kell említenem a személyes történeteket is, melyeket a szüleink generációjának tagjai osztottak meg a Hitközségi Híradó hasábjain. Ha ezt nem teszik, mára nagyon sok apró, a helyi zsidó élettel kapcsolatos mozaikdarab került volna feledésbe.

Az első időszakban Piczek Ferenc működött közre a lap tördelésében és sokszorosításában. Az újságot személyesen hordták

ki a közösség tagjainak. Hogyan emlékszik vissza erre az időszakra?

Ekkoriban még A4-es oldalakra nyomtatottuk a három-négypoldalas hírlevelet, az első lépés az volt, hogy tűzőgéppel összekapcsoljuk a lapokat. A helyi olvasók személyesen kapták kézhez a lapot. Beültünk az autóba a fiaimmal, egy adott útvonalat követve kihordtuk az újságot. Volt, akikkel ők csöngtetek be, volt, akikkel én adtam kézbe a Híradót. Ez arra is jó volt, hogy néhány mondatot váltsunk a kehila tagjaival. Számukra nagyon sokat jelentett ez a személyes találkozás.

A kezdetektől postázzák a lapot a Komáromból elszármazottaknak, ehhez kapcsolódik-e említésre méltó történet?

A nyomdából érkező kiadványokat borítékoljuk, majd személyesen adjuk fel a postán, immár harminc éve. A gyökereiket keresők örömmel hallanak az itteni történekekről, a Hitközségi Híradó hidat képez az itt élők és a távolbászakadtak, utódaik között. A legfájdalmasabb, amikor a posta visszahoz egy-egy borítékot, s törölnünk kell egy-egy régi olvasót a címzetek listájából. A közösségi újság hasábjain igyekszünk mindig elbú-

csúzni elhunyt olvasóinktól. Szerencsére új címekkel is bővül a névsor időről időre.

Kezdetben fekete-fehérek voltak az oldalak, ezt kék betűk váltották fel, jópár éve színben jelenik meg a Hitközségi Híradó. Mit jelentettek ezek a korszakváltások?

1996-ban talán senki sem gondolta volna, hogy a nyomtatott kiadványokat kiszorítják az online megjelenési formák. Az újság megjelenését folyamatosan változtattuk, változtatjuk a kor követelményeinek megfelelően. Ebben oroszlánrész jut Saláth Richárd tördelőszerkesztőnek. Ma, valószínűleg többen olvassák már a lapot a telefonjukon vagy a számítógépükön, mint papíralapon, de úgy érezzük még nem jött el az idő a teljesen digitális megjelenésre. Meglelni a Hitközségi Híradó fehér borítékát a postaládában, kézbe venni a tizenkétoldalas hírlapot, olyan élmény, melyet egy e-mail, weboldal nehezen helyettesítené.

Volt-e, van-e kedvenc rovata a lapban?

Az Izraelben, vagy a nagyvilág más részein élő egykori komáromiak, régióbeli lakosok visszaemlékezéseit mindig nagy örömmel olvasom. Ugyancsak izgalmasak a hitközség történetével kapcsolatban előkerülő új információk, azok a történetek, melyek már feledésbe merültek Komáromban. Feleségemmel gyakran kipróbáljuk a Kóser konyha rovatában olvasható recepteket, az útibeszámolókat is érdeklődve böngészem.

Miként látja a hírlevél jövőjét?

Ezalatt az időszak alatt több hitközség is adott ki újságot a tágabb régiókban, voltak amelyek egy-két számot jelentettek meg, mások évekig működtek testvérújságok. Nagy dolog, hogy a Hitközségi Híradó még most is létezik. Fiaim, Tamás és András lelkesedése mellett, fontos szerep jutott mindazoknak, akik tartalmi elemekkel járultak hozzá a kiadáshoz, a cikkek íróinak, az interjúalanyoknak, a szlovák rész fordítóinak, a hitközség titkárainak, Potok Katikának és Paszternák Zsuzsának, akik a nyelvi helyesség felett őröködnek. Hálás köszönet a lap megjelenését anyagilag támogató szervezeteknek, adakozóknak. Amíg erőnkből telik folytatjuk a munkát...

DR. ORNA
MONDSCHIN

Löwinger Manci szakácskönyvéből Az ételek szimbolikus jelentése

Nem nagy újdonság, ha azt mondjuk, hogy étel nélkül nincs élet. Ez mindennapi létünkhez fizikai-

lag és lelkiileg is fontos. Az irodalom segít megérteni önmagunkat, tanulni a körülöttünk lévő világról, megismerni a múltat, a jelen világot, és felkészülni a jövőre. Az egyik legszebb és legfontosabb lehetőség, hogy ez a művészet mindenkié, és mindenki talál benne olyan értelmet, amely a saját életéhez köthető. A művészet és az ételek együtt sokat tanítanak önmagunkról, szokásainkról és a világról.

Roni Somek, az izraeli irodalom egyik legnépszerűbb költője gyerekkori emléket oszt meg az olvasóval. Ha egy gyerek macskodik, és nem akar enni, itteni szokás volt említeni a szegény indiai gyerekeket, akik egy kanál rizst is megbecsülnek. Roni Somek azonban másra emlékszik: a költő elmeséli, hogy a nagymamája megtiltotta, hogy akár egy szem rizs is a tányéron maradjon. Nem moralizált a világ éhezőiről, nem beszélt az indiai gyerekekről, akik minden szem rizst tátott szájjal várnának. Ehelyett a nagymama a villájával összekaparta a maradékot a tányér közepére, és majdnem könnyes szemmel azt mondta: ha a rizs érintetlenül marad, felmegy az égbe, és panaszt tesz Istennek.

Egy másik humoros versben Bárak Feldman arról az izraeli szokásról ír, hogy amikor vendégek jönnek, a háziasszony hihetetlenül sok ételt készít, mert fél, hogy nem lesz elég. A férje nézi, és humorosan ezt mondja neki:

*Szerencse, hogy kuszkuszt is főztél,
különbben csak ott maradt volna
a fasírt, a töltött paprika,
a rizs, a tészta,
a kétféle leves,
a krumppli,
a wokes zöldség és a sólet.
Hiszen egy egész család jött hozzánk ebédre.*

*Egy pillanatra még meg is ijedtem,
hogy talán nem lesz elég étel.
De aztán eszembe jutott:
van kuszkusz.
Szerencse, hogy elkészítetted.*

Fotó: Wikipédia

A. Hillel verse a híres vegyes salátáról, gyermeki szemszögből:

*Nálunk otthon a család
salátát eszik, jó a szokás,
de mind közül, ha vallanom kell,
én szeretem a legeslegjobban el.
Anya hozza kosarában
a paradicsomot, paprikát, hagymát,
apa mossa a zöldeket,
én uborkát aprítok serényen,
s közben lassan, csendesen
összeáll a saláta szépen.*

*Aztán együtt ülünk asztalhoz,
a tál salátával csordultig tele,
villák, kések táncot járnak,
csilingelnek, muzsikálnak,
öröm ül mindenki arcán —
egészségünkre, jó étvágy*

Pancake izraeli változatban

Pancake reggelire vagy vacsorára, nem az édes változatban.

Hozzávalók: 1 pohár tönkölyliszt, 1/2 pohár zabliszt vagy teljes kiőrlésű liszt, 1 pohár tej, 1 egész tojás, 10 dkg sós túró, kevés snidling apróra vágva, só és bors, 1 kiskanál sütőpor, egy kis csokor petrezselyem apróra vágva, 1/2 pohár reszelt pikáns sajt.

Elkészítés: A tejet, tojást, túró és sajtokat összekeverjük. Hozzáadjuk a többi hozzávalót a snidling kivételével, majd tojás sütőben kis adagokban sütjük. Egy nagyobb teflonos, kiolajozott serpenyőben, közepes hőfokon süssük. Merőkanálnyi adagokat használunk. Tálaláskor egymásra rakunk néhány pancake-et, rá tükörtojást teszünk, snidlinggel díszítjük. Jó étvágyat!

(a verseket a mesterséges intelligencia segítségével fordítottuk héberől magyarra)

Židovská modlitba za stát a jeho představitele

Rozhovor Doc. ThDr. Pavlou Damohorskou, Th. D.

Působím na Karlově univerzitě, Husitské teologické fakultě, na Katedře biblistiky a judaistiky, v oddělení judaistiky. Dlouhodobě se zabývám především židovskou liturgií a židovskými tradicemi a zvyky, vedu k těmto tématům také semináře (četba liturgických textů, četba halachických textů aj.) a vyučuji rovněž moderní hebrejštinu. Na fakultě působím od r. 2004 (odborná asistentka), od r. 2022 jako docentka.

Vaša kniha Židovská modlitba za stát a jeho představitele bola vydaná v roku 2025. Ako ste sa začali venovať tejto téme?

Tématu jsem se začala věnovat před šestnácti lety, kdy jsem mimo jiné získala grant Akademie věd ČR. V průběhu tohoto projektu jsem nashromáždila a prostudovala stovky modliteb za vládu, které jsem částečně publikovala v anglicky psané knize *The Jewish Prayer for the Welfare of the Country as the Echo of the Political and Historical Changes*. (Před několika lety bylo pro mne příjemným překvapením, že je tato kniha známá rovněž v Maďarsku.) Po skončení projektu jsem se tématu věnovala i nadále a věnuji se mu v podstatě do současnosti. Během dalšího období si mi podařilo najít další stovky zajímavých textů modliteb a kázání, a to i díky modernímu pokroku – mnoho modliteb je v současnosti v digitalizované podobě. Na druhé straně je i dnes důležitá práce v knihovnách a jejich fondech, kde se dají nalézt skutečné poklady. Kromě nových textů jsem se zaměřila také na halachické pozadí této velice specifické modlitby. Stručně řečeno – chtěla jsem zodpovědět otázku, jak je možné, že si modlitba prosící za blaho nežidovského vládce našla své stále liturgické místo mezi texty velebicími jediného panovníka – Hospodina. Také jsem se snažila najít odpověď na otázku, jak bylo možné modlit se za vládce, kteří působili vůči židovské komunitě negativně.

Prečo je pre dnešných čitateľov dôležité dozvedieť sa o pozadí týchto modlitieb?

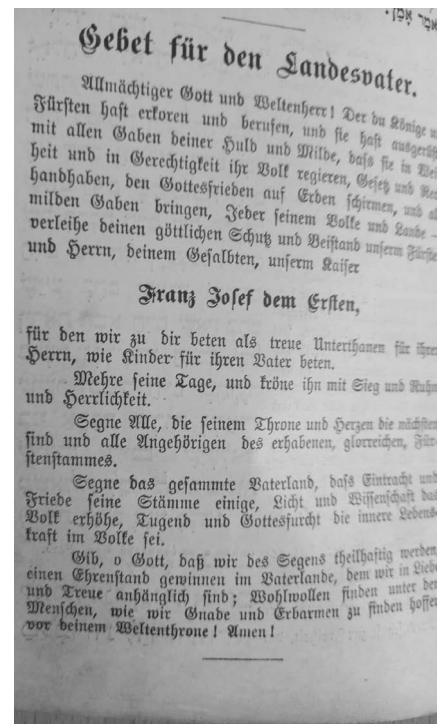
Líbí se mi formulace otázky, tj. otázka pozadí těchto modliteb, kterou považuji za klíčovou. V knize *Židovská modlitba za stát a jeho představitele* se snažím nejen najít prameny této praxe, ale také nastínit dobové pozadí, což mnohé vysvětluje. Jedná se nejen o vlivy vnější, nýbrž i vnitřní, např. sebepojetí židovské komunity v galutu (exilu) a její vztah nežidovskému vládci, v jehož zemi komunita žije.

Kromě výše zmíněného je ale důležitý samotný text modlitby. Byť je nejrozšířenější modlitbou text nazvaný dle počátečních slov *Ha-noten tešua* (byť ve třech základních verzích), máme řadu dalších typů textů (*Mi še-berach*, *Ha-Elohim ašer bara*) i zcela ojedinělých modliteb. Samostatnou kapitolu pak tvoří překlady těchto modliteb. V rámci své knihy jsem se také snažila o různé přístupy k textu modlitby. Osobně jsou pro mne zajímavé teorie o tom, že text modlitby mohl být i tzv. podvrtný.

Máte nějaké ďalšie výskumné plány na túto tému?

V rámci tohoto tématu bych se chtěla více zaměřit na období socialismu.

Kde si záujemcovia môžu publikáciu zaobstarat?

Kniha vyšla v nakladatelství Karolinum a je možné si ji objednat přes e-shop: www.cupress.cuni.cz Dostupná je i elektronická verze.

PA-PT

Spoznajte nového veľvyslanca

Dezignovaný veľvyslanec Štátu Izrael Coby Yanovsky odovzdal 14. januára kópie svojich poverovacích listín riaditeľovi diplomatického protokolu Igorovi Maukšovi na Ministerstve zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky.

Veľvyslanec Yanovsky pôsobil ako riaditeľ odboru pre štáty Perzského zálivu v sekcii Blízkeho východu a zároveň ako vedúci kadetského kurzu na Ministerstve zahraničných vecí Izraela. Zastával tiež diplomatické funkcie v zahraničí, vrátane pozície politického poradcu na Veľvyslanectve Izraela v Tokiu a zástupcu generálneho konzula na Generálnom konzuláte Izraela v Čcheng-tu (Čína).

Vo funkcii vystriedal veľvyslanca Eitana Levona a je odhodlaný ďalej posilňovať slovensko-izraelské vzťahy.

Zdroj: Izrael na Slovensku FB

Klezmerová hudba v našom regióne

Čo je nové so Samaria Klezmer Band?

V roku 2023 sa naša komunita stretla so skupinou Samaria Klezmer Band počas Európskeho dňa židovskej kultúry. Kam sa odvtedy uberala cesta kapely?

Za posledné dva roky nás naša cesta naozaj zaviedla na mnohé miesta. Jedným z najvýznamnejších zážitkov bolo pozvanie od organizátorov viedenského Jüdisches Straßenfest cez IKG Kultur, kde sme mohli koncertovať pred niekoľkými tisíckami ľudí; bol to pre nás obrovský zážitok a dôležitá odborná spätná väzba. Ďalšou významnou zástávkou bolo veľkolepé podujatie „Trenčín 2026 Európske hlavné mesto kultúry“, kde sme mohli vystúpiť v čerstvo zrekonštruovanej synagóge pred 400 ľuďmi, ktorí obdivovali nádhorne vymalované steny synagógy a tešili sa z našej hudby. Atmosféra bola fantastická! Výnimočný zážitok bol aj náš koncert v žilinskej synagóge v rámci Festivalu piatich chrámov, ktorého jedinečná atmosféra nás hlboko zasiahla. Nové Mesto nad Váhom, festival HaNahar – Festival židovskej kultúry 2025, bol tiež súčasťou programu „Trenčín 2026 – Európske hlavné mesto kultúry“. Potom nás pozvali na ďalšie veľké podujatie do Bratislavy, kde sme vystúpili na festivale Shalom Chaverim Šólet v Divadle Aréna, kde sme okrem koncertu pripravili aj tanečný dom, čo publikum veľmi potešilo a nadšene prijalo. Osobitne by som chcel vy-

zdvihnúť Dunajskú Stredú, ktorá sa stala jedným z najdôležitejších a pravidelných miest našich koncertov. Tu sa takmer neustále stretávame s publikom, ktoré nás vždy prijíma s otvorenosťou a láskou. Dôležité sú pre nás aj Galanta a Štúrovo, kde nás vždy vítajú s otvorenou náručou a kde sa naozaj cítime ako doma. Levice sú tiež významnou zastávkou v našom živote: v rámci našich koncertov sa tu každý rok koná židovský tanečný program, na ktorý sa publikum teší rok čo rok. A v neposlednom rade je tu Samorín, kde sa kapela zrodila a formovala – mesto nám každý rok poskytuje príležitosť vystupovať na rôznych podujatiach, čo publikum vždy s radosťou prijíma. Okrem toho sme sa v posledných rokoch predstavili aj v mnohých ďalších obciach. Spomeniem aspoň niektoré: Senec, Sereď, Štúrovo, Nitra, Lučenec, Nové Zámky, Trnava, Kráľovičové Kračany, Veľký Meder, Kostolné Kračany, Lehnice, Nové Mesto nad Váhom, Sládkovičovo a Rohožník. Tieto koncerty nám umožnili osloviť čoraz širšie publikum a šíriť posolstvo klezmerovej hudby na čo najviac miest.

Ako je dnes klezmerová hudba populárna? Koho dokáže naozaj osloviť?

Myslím si, že klezmerová hudba dnes zažíva svoju renesanciu. Je zároveň tradičná a veľmi emotívna, no zároveň mimoriadne energická, preto dokáže osloviť široké pub-

likum. Nielen tých, ktorí sa zaujímajú o židovskú kultúru, ale každého, kto je otvorený autentickej, živej hudbe, príbehom, improvizácii a emóciám. Na našich koncertoch často vidíme spolu viacero generácií – to je možno najväčšia sila klezmeru.

Čím sa vaše zoskupenie líši od ostatných klezmerových kapiel v regióne?

Jednou z osobitostí Samaria Klezmer Band je, že kladieme veľký dôraz na individuálny zvuk, stabilný, pulzujúci rytmus, spev vychádzajúci z emócií a chytľavé, nádherné inštrumentálne sóla. Tradičné klezmerové základy rešpektujeme, no radi siahneme po jedinečných aranžmánoch a dynamickej koncertnej forme. Každý člen kapely priniesol svoje vedomosti z iného hudobného žánru, takže sa v našej hudbe krásne spájajú prvky pop-rocku, jazzu, ľudovej hudby a klasiky, čím vzniká jedinečný zvuk a charakter Samaria Klezmer Band. Dôležitý je pre nás aj priamy kontakt s publikom, aby hudba nebola len zvukom, ale skutočným zážitkom. A ešte by som rád spomenul, že v decembri 2025 vyšiel náš druhý CD album s názvom Samaria Klezmer Band Vol.2 – kto by si ho chcel kúpiť, nech nás kontaktuje e-mailom a radi ho pošleme poštou.

V roku 2026 oslavujete 10. výročie založenia. Ako sa na to pripravujete?

Desať rokov je dlhá doba a za ten čas kapela zažila množstvo zážitkov, vystúpení a nezabudnuteľných chvíľ. Bolo by krásne to oslaviť jubilejným koncertom, predstaviť najdôležitejšie piesne a skladby uplynulého desaťročia. Bolo by skvelé to urobiť spolu s našim publikom, organizátormi festivalov, ktorí nás vždy radi pozývali na svoje podujatia, ako aj s priateľmi a rodinou, ktorí nás sprevádzali na našej ceste a vždy stáli pri nás a verili nám. Všetci sú neoddeliteľnou súčasťou tohto desaťročného príbehu a spolu s nimi by bolo úžasné prežiť tento výnimočný okamih.

Kde sa môže publikum najbližšie stretnúť so Samaria Klezmer Band?

Ak Boh dá, dúfame, že aj rok 2026 prinesie kapele veľa krásnych zážitkov. Najbližšie nás domáce publikum môže vidieť 13. februára 2026 v synagóge v Trenčíne. Presné termíny a miesta budeme priebežne zverejňovať na našej Facebook stránke a na webovej stránke kapely www.samariaklezmerband.com, kde sa o nás dozviete ešte viac – srdečne pozývame všetkých na naše koncerty!

PA-PT

„Vydávame knihy, ktoré radi čítame.“ Predstavíme Vydavateľstvo Mamaš

V portfóliu máme tituly z rôznych oblastí, či už ide o literatúru faktu alebo beletriu. Našou najúspešnejšou knihou doteraz boli **Postsediaci od kultúrneho antropológa Juraja Buzalku**, titul získal ocenenie **Panta Rhei Award** a bol jednou z kníh roka kníhkupectva Martinus.

Kedy a s akým cieľom vzniklo vydavateľstvo Mamaš?

Vydavateľstvo Mamaš vzniklo v roku 2020, ale obidvaja vydavatelia – Alexandra Petrášová a Jozef Hyrja – sa knihám venujú omnoho dlhšie. Prinášame na slovenský knižný trh tituly, ktoré tu podľa nás chýbajú, napríklad preklady klasikov svetovej sci-fi ako Arthur C. Clarke (séria Ráma alebo 2001: Vesmírna odysea) alebo reedície dôležitých titulov ako Slovensko v 20. storočí historika Ľubomíra Liptáka. Spolupracujeme aj so slovenskými autormi, z ktorých u nás niektorí debutovali, a prinášajú veľmi zaujímavé texty zo svojich vedných odborov ako napríklad Ivana Krekáňová: Etymológia záhadná aj zábavná, Silvester Trnovec: Afrika – Dejiny, kultúra a súčasnosť neznámeho kontinentu, Vladimír Šucha: Keď stroje začnú myslieť – Sprievodca novým svetom umelej inteligencie a mnohí iní.

Aké typy kníh vydavateľstvo preferuje vo svojej edičnej koncepcii a pre akú cieľovú skupinu sú určené tituly?

Vo výbere kladíme dôraz na kvalitných autorov a zaujímavé témy predovšetkým z oblasti histórie, vyhľadávame najmä popularizačné tituly, v ktorých odborníci pribli-

žujú dejiny spôsobom prístupným pre laikov. Máme edíciu, ktorú nazývame „dejiny každodennosti“, kde sa čitatelia môžu zoznámiť s rôznymi aspektami histórie ľudstva cez témy ako spánok, služobníctvo alebo napríklad hygiena. Naša cieľová skupina je veľmi široká, keďže vydávame aj detektívky a knihy o jazdoch Formule 1, takže nie je to iba o intelektuálnom, ale aj o oddychovom čítaní.

Aké miesto má kniha O demokraciách a kultoch smrti v portfóliu vydavateľstva Mamaš? O čom konkrétne je táto kniha a aký je hlavný autorský zámer Douglasa Murraya?

Kniha O demokraciách a kultoch smrti je súčasťou našich titulov z oblasti politológie a spoločenských vied. Britský novinár a publicista Douglas Murray v nej prináša reportáž z Izraela, Gazy a Libanonu, v ktorej zasaďuje blízkovýchodný konflikt a eskaláciu násilí do historického a politického kontextu. Autor berie čitateľov na neľahkú, no mimoriadne dôležitú cestu po stopách masakra zo 7. októbra a spája exkluzívne svedectvá z miesta činu s rozhovormi s politikmi, vojakmi, preživšími a dokonca aj teroristami zodpovednými za tieto zverstvá.

Murray porovnáva izraelské hodnoty demokracie, slobody a ľudských práv s ideológiou Hamasu, ktorý sa hlási k autoritárstvu a extrémizmu a vyznáva kult smrti. Podľa autora je v izraelsko-palestínskom konflikte v stávke aj budúcnosť Západu. Ak sa západné sympatie voči teroristickému hnutiu – či už medzi politikmi, v akademickom prostredí alebo v médiách – nezastavia, podniknutia sily,

ktoré podporujú kultúru násilia a snažia sa podkopať demokratický systém.

Máte aj ďalšie knihy, ktoré by ste odporučili našim čitateľom?

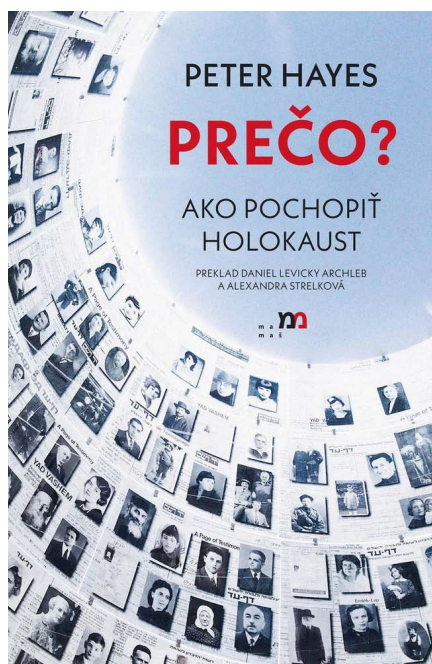
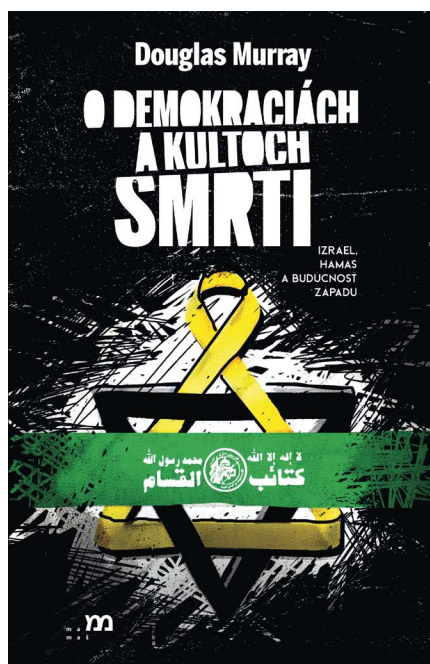
Určite by sme odporučili knihu rozhovoru Jána Štrassera s Grigorijom Mesežnikovom pod názvom Bol som na zozname vraha zo Zámockej ako aj knihu, ktorú pre nás G. Mesežnikov zostavil ako editor – Kto hrá ruskú ruletu so Slovenskom. Publikácia odpovedá na kľúčové otázky týkajúce sa ruských vplyvových aktivít a propagandy – kto ju šíri, ako sa jej (ne)bránime, čo v našej spoločnosti spôsobuje, ako k nej prispievajú slovenskí politici a aktéri v online priestore a prečo sú nástroje hybridnej vojny obrovskou výzvou a hrozbou.

Z prekladových titulov by sme určite zvýdihli knihu amerického historika Petra Hayesa Prečo? Ako pochopiť holokaust, ktorá je považovaná za jednu z kľúčových publikácií na túto tému.

Kde si môžu záujemcovia vaše publikácie zakúpiť?

Naše knihy nájdu čitatelia vo všetkých dobrých kníhkupectvách, či už v kamenných predajniach alebo online.

PA-PT

Úmrtné oznámenie

Sviečky na našom cintoríne 23. decembra oznámili, že Gyula Veszprémi, ktorý desaťročia strážil cintorín, zomrel vo veku 62 rokov po dlhšej, ťažkej chorobe. Židovská náboženská obec v Komárne ďakuje za jeho prácu, uchováva si jeho pamiatku! Na žiadosť pozostalých naša komunita prispela na pohrebné náklady. Zdieľame smútok rodiny a priateľov!

vedenie Židovskej náboženskej obce

Členský poplatok

touto cestou žiadame členov našej náboženskej obce, aby členský príspevok na rok 2026 uhradili bankovým prevodom, poštovou poukážkou alebo osobne na sekretariáte. Výška poplatku sa nemení. Radi prijmeme aj vaše dary!

Zmena návštevného poriadku cintorína

V súvislosti s tragickou udalosťou sa v nasledujúcich týždňoch mení návštevný poriadok cintorína. Hneď ako budú stanovené nové podmienky, budeme informovať členov našej náboženskej obce a čitateľov Spravodajcu. Prosíme o pochopenie počas prechodného obdobia. V prípade otázok sa obráťte na našu kanceláriu na adrese kile@menhaz.sk.

Poplatok za správu cintorína

žiadame príbuzných zosnulých pochovaných na komárňanskom židovskom cintoríne, aby poplatok za starostlivosť o hroby na tento rok uhradili, najlepšie ešte pred začiatkom jarých prác. Výška poplatku sa nemení: 10 EUR/hrob, v prípade dvojitých hrobov: 17 EUR/hrob.

Žiadame Vašu podporu

Vážení čitatelia! Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK060900000000000026384962 SWIFT: GIBASBXX

Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

Nástenka krátke správy

ŽNO v Komárne, Shalom klub a Spravodajcu podporila Anna Kissová (Bratislava) a anonymní darcovia. Ďakujeme!

Priebežne pracujeme na vyúčtovaní grantov za rok 2025 a podávaní žiadostí o podporu na tento rok.

V rámci ukončenia projektu Moreshet sme našu kuchyňu vybavili novými zariadeniami.

V polovici januára navštívila našu knižnicu historička Ildikó Bajcsi z Univerzity Selyeho. Pri svojom výskume pravidelne využíva naše knihy s židovskou tematikou.

Možno objednať macesy, macesovú múku a víno – na sviatok Pesach prijímame objednávky na macesy, macesovú múku, čokoládové macesy, víno a hroznovú šťavu do 6. februára na sekretariáte ŽNO a na kile@menhaz.sk. V roku 2026 začína sviatok 1. apríla večer (vtedy je prvý sederový večer). Komunitný seder plánujeme na tento deň. Podrobnosti nájdete v ďalšom čísle našich novín.

Spravodajca – mesačník ŽNO v Komárne, založený v roku 5756. (1996), **šéfredaktor**: Tamás Paszternák (tamas.paszternak@menhaz.sk), András Paszternák (andras.paszternak@menhaz.sk), **spolupracovníci**: Magda Saláth, Mgr. Ferenc Piczek, **grafická úprava**: Richard Saláth, **jazyková korektúra**: Zsuzsanna Paszternákné Kertész (Komárno), Katarína Potoková (Nitra), **tlač**: Nec-arte Kft., Komárno, **adresa ŽNO**: Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, **e-mail**: kile@menhaz.sk, **tel./fax**: 00421/35/7725-355. **Registračné číslo**: EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **IČO**: 34073400. **Periodikum je nepredajné.**

SPRAVODAJKA

JANUÁR 2026 – TEVET-ŠVAT 5786.

MESAČNÍK ŽNO V KOMÁRNE

XXIV. REG. ROČNÍK. 1. ČÍSLO, 356. ČÍSLO

DÁVNO NEVIDENÁ ZIMA V ZÁHRADE MENHÁZU

YDÁVATEĽSTVO MAMAŠ

„Vo výbere kladieme dôraz na kvalitných autorov a zaujímavé témy predovšetkým z oblasti histórie, vyhľadávame najmä popularizačné tituly...“

3

KLEZMER

„Myslím si, že klezmerová hudba dnes zažíva svoju renesanciu. Je zároveň tradičná a veľmi emotívna, no zároveň mimoriadne energická...“

4

MODLITBA

„V knihe Židovská modlitba za štát a jeho predstaviteľa sa snažím nejen nájsť pramene tejto praxe, ale také nastítniť dobové pozadí...“

5

Spomienka a oslava

Po uzávierke, v piatok večer 30. januára, sa konal náš prvý tohtoročný program. Pri príležitosti medzinárodného dňa pamiatky obetí holokaustu sme si pozreli krátky film Jána Makovníka o Vilme Szalayovej. Dániel Fekete, kantor Židovskej náboženskej obce v Székesfehérvári, viedol privítanie šabat v synagóge, po ktorom nasledoval program súvisiaci so sviatkom Tu Bšvat. Podrobnú správu si môžete prečítať v ďalšom čísle nášho časopisu.

PA

Spomienka na Bélu Zsolta

Z iniciatívy miestneho múzea si 8. januára pri rodnom dome v južnom Komárome pripomenuli spisovateľa a novinára Bélu Zsolta. Riaditeľka múzea, Emese Számadó, priblížila životnú cestu jednej z významných osobností maďarského literárneho života medzi dvoma svetovými vojnami. Vo svojich dielach sa často zaoberal spoločenskými nespravodlivosťami, postavením židovstva a maďarskou realitou po holokauste. Jedným z jeho najznámejších diel je „Deväť kufrov“, v ktorom spracoval vlastné zážitky z koncentračného tábora.

Pomoc bezdomovcom

Člen vedenia našej náboženskej obce, Zoltán Kollár, je aj tento rok aktívnym organizátorom zimnej podpory pre komárňanských bezdomovcov.

Podobne ako ostatné historické cirkvi, aj naša obec prispela k zabezpečeniu teplého jedla pre ľudí bez domova. Prácu dobrovoľníckeho tímu si veľmi vážime a ďakujeme im za ich úsilie!

Pozvánka

Naša purimová oslava sa uskutoční **2. marca 2026, v pondelok od 16:30** v Menháze. Učme sa spolu o sviatku, vypočujme si Esterovu knihu, Megilu! Tých, ktorí prídu v kostýme, čaká darček!

Predbežná registrácia na adrese kile@menhaz.sk. Srdečne pozývame všetkých!